Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Floren Leiaristi Iriondo

Elgoibar, Gipuzkoa
(1928-2015)

Aurkibidea

Biografia

Azkue (San Roke) auzoko Santsongoa baserrian jaio zen. Ama zuen bertakoa eta aita, berriz, Sallobente-Ermuaran auzoko Garagartza baserrikoa. Bost urte zituela, familia osoa jaitsi zen kalera bizitzera, Kamiñorokoa etxera. Zortzi urterekin hasi eta 15 urtera arte Plaza Txikiko eskolan ikasi zuen. Aitak Alkortaren tailerrean egiten zuen lan, eta amak espartinak josten zituen etxean. Florenek 'Juaristi Hermanos' makina-erreminta txikien tailerrean ikasi zuen tornulari lanbidea. Gero, Danobat kooperatibara joan zen lanera, eta bertan jubilatu zen. Sallobente-Ermuaran bailarako Marigorta ("Maiorta") baserriko Teodora Elustondorekin ezkondu eta bi seme-alaba izan zituzten.

Zintak

EGB-034

- **Proiektua**: Elgoibarko euskara
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Lodoso, Ainhoa
- **Data**: 1999-05-13
- **Iraupena**: 61 min
- **Euskarria**: Mini Disc
- **Kodifikatzailea**: Agirrebeña, Aintzane
- **Transkribatzailea(k)**: Irisarri, Estitxu

EGB-049

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Elortza, Kepa
- **Data**: 2010-02-25
- **Iraupena**: 57 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Elexpuru, Juan Martin

Pasarteak

1. Santsongoa baserritik Kamiñerokora bizitzera

- **Erref**: EGB-034/001
- **Iraupena**: 0:03:10. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:03:10

- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Santsongoa baserrian jaio zen 1928ko maiatzaren 18an, baina sei urte inguru zituela Kamiñerokora joan ziren bizitzera. Ama Santsongoa baserrikoa zen eta aita Garagartzakoa. Ama anai-arrebatan zaharrena zen, baina etxean familia handia zegoen eta Kamiñerokora joan behar izan zuten bizitzera. Kamiñerokoan frontoia zegoen, eta horregatik eurak pilotarako zaletasuna izan dute.

Transkripzioa
- Basarrixan, Sansonguan jaixo giñan gu, ni behintzat. Ta gero handikan kalera bajatu giñan nik sei bat urte nakazela. Ta gero Kamiñokuan bizi izan giñan, badakizu.
- Kamiñerokua?
- Kamiñerokuan, han "carretera Azcoitia", han. Ta gero, ba, ezkontzeko hona etorri giñan.
- Baiña... jaixo ez diazu...
- Jaixo basarrixan.
- Ta urtia? Ze urtetan?
- Urtia, ba, "el año veintiocho", "veintiocho, dieciocho de mayo". Datorren astian ein bihar dittut.
- Ontxe laster da.
- Oseake, zenbat? Kalkulau... "veintiocho"...
- Siete uno.
- Zazpi, e... hirurogeita hamaika.
- Bai, bai, hirurogeita hamaika ein bihar dittut. Datorren astian ein bihar dittut hirurogeita hamaika.
- Gurasuak nunguak zian? Aitta ta ama?
- Gurasuak zian bata Sansongua, ama, ta Garagarzakua, San Lorentzotik goratxuao, Garagarza basarrikua aitta, zian.
- Osea, elgoibartar oso-osua.
- Elgoibar, oso-osuak elgoibartarrak bixak.
- Ta zeu ere elgoibartar oso-osua zera.
- Ni ere Elgoibar... osua.
- Bai, hamen jaixota ta hamen e...
- Hamen hazi, hamen... Bueno, Sansonguan orduan jaixo...
- Sansonguan jaixo.
- Ta sei urtekin Kamiñerokora.
- Bai, kamiñerokora bizi izetera. Kamiñeroko etxia ein zeben, orduantxe eitten zauan ta haura ein zebenian horra etorri giñan bizi izetera. Gure ama zan familixan zaharrena Sansonguan ta haura, ba, zela familixa haundixa zauan, hamar anaixa-arreba zian, zortzi lehelengo ta gero atzenak, bikixak, hamar anai-arreba zian gure ama-ta. Eta gero, harek e... kuadrilla haundixa ta bestia ta gure ama hartu zeben etxera lehelengo urte batzuetan. Ta gu famelixia, gure gaztena ez, ostian lau anai-arrebak han jaixo giñan baserrixan. Ta gero, ba, maiorazkua ezkondu zanian, gu kalera bajatu giñan, Kamiñerokora.
- Kamiñerokua ez da baserrixa, orduan?
- Ez, Kamiñerokua ez da baserrixa. Kamiñerokua, ze esango dizut ba nik? Hor kurban, e... oin karrozerixia dao. Lehen frontoia zan hor. Lehen Kamiñerokuan zaon frontoia ta gu danok han frontoian beti. Nik anai bat

pelotarixa euki naban, beste bat korredoria, oseake gu danok pelotarako mutillak izan gara, deporte hortarakuak. Ta oin ere ni jaiero Eibarrera juten naiz partidua ikustera. Gustau eitten jata pelotia asko.
- Eta nundikan euki dozue? Nundikan euki dozue zuek holako zaletasuna, pelotarako zaletasuna?
- Ba esaten dizut, frontoian jaixo... frontoia, hor Kamiñerokuan frontoian bizi izen giñala. Guk bentanatik beti beittu ta frontoia geunkan, hamendik kalia bezela, guk frontoia geunkan etxetik.Ta beti-beti frontoian. Granujetan ere etorri etxera eskolatik, bazkaldu ta antxintxika frontoira, izardixa darixola eskolara. Aitta ta ama beti errietan.
- Aber, ba!
- Beti hola. Ta holaxe.

2. Kamiñerokoko frontoia eta erromeria

- **Erref**: EGB-034/002
- **Iraupena**: 0:01:58. **Hasi**: 00:03:10. **Bukatu**: 00:05:08
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Kamiñeroko frontoia estalia zen eta partidu asko jokatzen ziren bertan. Elgoibarko pilotarien izenak. Florenen anaiak ere jokatzen zuen. Erromeria ere egiten zen bertan eta Florenen aitak eta Pedro Gelatxoren aitak jotzen zuten soinua. Soinujolearena lan gogorra zela eta, aitak ez zien afiziorik sartu semeei.

Transkripzioa
- Eta hango frontoia ze izaten zan hamen plazako frontoia bezela?
- Iguala, iguala, kubiertua izetia. Oso frontoi politta ta hor partiduak eta lehenao jokatzen zian praka zurixekin ta profesionalak jokatzen zeben. Ta hamen Elgoibarren saso(e) baten zian e... ze esango dizut ba nik? Artaso ta Fermin ta gure anaixa ere pelotaixa zan ta hola jaixetan-ta hor ipintzen zittuen hor partiduak ta hor jokatzen zian.
- Demaseko girua egongo zan, ez?
- Bai, bai, anbientia, anbientia. Erromeixia ere ezaututa nao. Gelatxo soiñujolia, Gelatxo oin Pedro dao hamen, horren aitta eta nere aitta joten zeben soiñua hor. Soiñujolia zan nere aitta ere.
- A baitta, e?
- Bai. Ta ni ezaututa nao mutil koskorra ta hor kriston erromerixia, frontoia bete-bete jente egoten zan han dantzan. Jesus! Kamiñerokuan.
- Ta ez zendun ikasi zuk soiñua jotzen?
- Ez.
- Ez, honek ez.
- Iñok ere ez.
- Eta beste anaixak be ez.
- Ezta! Zaharrenak pixka-pixkat, baiña hartu ere ez bestek, e! Guk iñok ere ez, hartu ere ez afiziorik. Ta aittak sekula eman ere ez, zertzeko, haizerik eman ere ez. Harek esaten zaban "Soiñujoliari badakizu ze pasatzen jakon?" "Zer?" ta "Danak aindu ta beti lanian ta beste guztiak erromerixan ta hi lanian beti, soiñujolia beti lanian" esaten zaban. Gure aitta zanak ez

zigun ematen aurrerapenik sekula. Soiñujolia beti bera lanian ta lan nekosua da soiñua, e! Harek soiñua joten-ta ibiltzen zanian jo-ta haundi-haundi einda eukitzen zaban esku(mu)turra ere! Haura, nekia da soiñua!
- Gero lehengo, ez zian izeten... oingo modernuak dia zeak, baiña hola "antes" hola lotu hamendik eta... Oso diferentia.
- Oin, gaur egunian, ba adelanto haundixak daure eta aurrian euren mahaitxua, soiñua ipini gaiñian-ta ta fazilidade haundixakin joten debe gaur, baiña lehen ez.

3. Santa Ageda eskean gau osoa

- **Erref**: EGB-034/003
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 00:05:08. **Bukatu**: 00:06:23

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Jai-giroa » Santa Ageda

Laburpena:
Aita gogorra izan zen. Santa Ageda eskeko egunean, tailerretik irtendakoan, kuadrilla elkartu zen: bata soinua jotzen, bestea bertsotan, gau guztia egiten zuten baserririk baserri. Hurrengo goizean, baserriren batean lapurtutako oilaskoak jan eta zuzenean lanera.

4. Aitaren lan-baldintzak forjan

- **Erref**: EGB-034/004
- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 00:06:23. **Bukatu**: 00:08:28

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Fundizioa
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:
Aitak Lasao-iturrirenean lan egin zuen 46 urtean. Behin beharra izan eta soldata gehitxoago eskatu zion nagusiari, baina honek ezin ziola eman. Goizeko 7tatik arratsaldeko 7tara lan egiten zuen eta afalostean joateko beste ordu pare bat lan egitera esan zion nagusiak. Forjan lan txarra izan arren, ordu ugari lan egin behar izaten zuen aitak familia aurrera ateratzeko. Orduko egoeraren eta gaur egungo bizimoduaren arteko konparaketa.

5. Gerra garaiko bizipenak

- **Erref**: EGB-034/007
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:12:16. **Bukatu**: 00:13:21

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Mutikoa izan arren, gerra ezagutu zuen. Tiro-hotsak entzuten ziren eta eurak babesleku batean egoten ziren. Soldaduak gehienbat kanpokoak izango zirela uste du.

6. Soldadutza, 18 hilabetez Afrikan

- **Erref**: EGB-034/008
- **Iraupena**: 0:03:56. **Hasi**: 00:13:21. **Bukatu**: 00:17:17

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:
Afrikan egon zen soldadutzan 18 hilabetez. Hango parajea oso gogorra zen bizitzeko, baina berak zortea izan zuen. Ezagun baten bitartez Varela jeneralaren jauregira eraman zuten Tangerrera abereak zaintzera. Sarjentua bezala agurtzen zuten, eta zaldi gainean ibiltzen zen hara eta hona. Ondo pasa zuen soldadutza denbora, baina bere biziko egunik zoriontsuena lizentziatu zen eguna izan omen zen.

7. Lehenbizi "Txitxarruan" tailerrean eta gero Danobat-en

- **Erref**: EGB-034/009
- **Iraupena**: 0:02:53. **Hasi**: 00:17:17. **Bukatu**: 00:20:10

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ekonomia eta industria » Lantegiak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:
13 urte zituela osaba-izeben baserrira joan zen udako denboran lanean laguntzera eta bi urte egin zituen bertan. Gero, 16 urterekin, "Txitxarruan" tailerrean (Juaristi hermanos) hasi zen lanean. Han urte dezente egin ondoren tailerra ez zebilen ondo eta Danobat-era pasa zen eta 32 urte egin zituen bertan. Guztira, 46 urtean lan egin du. Zer lan-mota egin zuen tailer bakoitzean.

8. Bikoteka pilotaririk onena Gallastegi

- **Erref**: EGB-034/013
- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 00:31:37. **Bukatu**: 00:33:42

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Bere bizitzan pilota partidu ugari ikusia da. Gallastegi edo Kortabitarte ikusi zituen bere sasoian jokatzen eta gaur egungoak ere bai, eta partidu asko ikusi dituela onak dio. Markina ikusi zuen partidu baten inguruko azalpenak. Mendieta eta Gallastegik hirukote baten aurka jokatu zuten.

9. Anaia pelotari ona

- **Erref**: EGB-049/004
- **Iraupena**: 0:02:04. **Hasi**: 00:08:22. **Bukatu**: 00:10:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Pelotan eta futbolean egiten zuten batez ere. Anaia pelotari ona izan du, atzelaria, bigarren mailan onenetarikoa. Ferminekin egiten zuen bikote. Ferminek (Ruiz de Gauna) Gallastegirekin ere egin izan zuen bikote. Anaiak Barberitorekin, Garzia Ariñorekin eta beste aurrelari famatu askorekin. Hogeita bi urte egin zituen profesionaletan.

10. Solitariaren aurkako botikak anaiari urdaila izorratu

- **Erref**: EGB-049/006
- **Iraupena**: 0:01:57. **Hasi**: 00:11:20. **Bukatu**: 00:13:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Lau anaiek ondo egiten zuten pilotan. Bat profesionala. Beste bat ona zetorren baina solitariaren aurkako botikek izorratu zuten Solitariari buruzko xehetasunak.

11. Baserritik kale ondoko etxe berrira bizitzera

- **Erref**: EGB-049/009
- **Iraupena**: 0:01:01. **Hasi**: 00:14:24. **Bukatu**: 00:15:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea

Laburpena:
Baserritik kale ondora jaitsi ziren, Kamiñokoa etxe berrira. 16.000 pezeta ordaindu zuten. Txalet txikia zen, ederra. Gero autopistak eguzkia kendu zion eta saldu egin zuten etxea.

12. Kaminokua etxea erosi aitak 16.000 pezetan

- **Erref**: EGB-049/011
- **Iraupena**: 0:02:24. **Hasi**: 00:15:38. **Bukatu**: 00:18:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Errentero zeuden San Rokeko Sansonguan. Ugazabaren seme nagusia ezkontzera zihoan eta beretzat behar zuen baserria. Orduan Florenen familia Elgoibarrera jaitsi zen. Igeltsero batek etxea egin zuen, etxe dotorea, eta aitak 16.000 pezetan erosi zion. Maileguan eskatu zion dirua Etxabe izeneko dendariari. 'Kaminokua' Azkarateko bidean zegoen, herritik hurbil.

13. Ama abarketak josten eta aita tailerrean

- **Erref**: EGB-049/013
- **Iraupena**: 0:01:26. **Hasi**: 00:19:07. **Bukatu**: 00:20:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Zapatagintza

Laburpena:
Amak abarketak josten egiten zuen. Oihala eta zorua ekartzen zioten eta berak josi. Aitak Unzuetaren tailerrean egiten zuen lan.

14. Artoa, baserriko jakien oinarria

- **Erref**: EGB-049/014
- **Iraupena**: 0:00:40. **Hasi**: 00:20:33. **Bukatu**: 00:21:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artoa

Laburpena:
Baserrian arto-irina zen janari askoren oinarria, morokila, taloak eta abar egiteko erabiltzen zen. Orain, berriz, non ogi hobea bilatu ibiltzen gara. Baserrikoa hartzen du berak.

15. Aitaren eskusoinua soldaduak bereganatu

- **Erref**: EGB-049/016
- **Iraupena**: 0:01:45. **Hasi**: 00:22:15. **Bukatu**: 00:24:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ondasunen galera

Laburpena:
Etxe azpi batean babesten ziren bonbardaketak zirenean. Aita soinujolea zen; soldadu batek tabernan jotzeko soinua eskatu zion. Zaharra eta berria zituen, berria utzi zion... eta gaur arte. Gabe geratu zen.

Transkripzioa
- Gerriakin akordatzen naiz. Gerriakin akordatzen naiz zela egoten zien tiroteuak hor mendi puntatikan, Arratetikan horra ta, hamen zela egoten zien ta orduan, haura abioiak eta hasten zienian bueltan, danok antxitxika. Hor suterraneo bat zauan etxe haundi baten azpixan. Danok haintxe sartzen giñan, bonba bat jausi balitz, danok haintxe hilko giñan. Baiña, ixkutau behintzat abioiagandik ta han sartzen giñan danok. Bai, nik goguan

daukat hori.
- Zu orduan gerra denporan kalian bizi ziñan.
- Bai, bai, bai. Kalian, kalian, kalian. Haintxe Kamiñokuan. Bai.
- Eta abioiak eta bonba asko bota zittuein?
- Bai, bai, bai, bai. Jo-ta kriston bonbardeua ta egoten zan ta hamen. Bu! Billurgarrixa izeten zan. Bai.
- Oseake, hamenguak Arraten, Eibar bonbardeaitten, eta eibartarrak honutz botatzen.
- Holaxe, holaxe. Bai, bai, bai, bai. Hor, Karakate puntatikan, zeara, Arrate gaiñera ta, jo-ta kaiñonazuak. Kaiñoiak eta ipinitta hor goixan. Bai, hamen kriston zera egon zan.
- Eta Intxortatik be botatzen zittuein, ezta?
- Bai. Ta gure aitta soiñojoillia zan ta hor Kamiñokuan tabernia zauan.
- Soinujolia?
- Gure aitta zan soiñojoillia. Bai. Ta hor Kamiñokuan zauan tabernia, ta gure aittak soiñua zela joten zaban, ba, han esan ziuen "hamen soiñua..." Ta "Ene! Nik badakit ba soiñua joten", soldau batek. Ta bueno, "da!"etorri zan ta "Zu, mesedez, lagako diazu soiñua hortxe pieza batzuk joteko tabernan?" ta "Bai". Ta bi zeukazen, zahartxuaua ta berrixa aittak, ta berrixa eman. Gizajua! Soldaua gehixao ikusi ez, ez soiñu ta ez... Akabo! Han joteko zala baiña ixkutau ta akabo! Gaur arte.

16. Juaristi Hermanos-etik Danok Bat-era

- **Erref**: EGB-049/021
- **Iraupena**: 0:03:24. **Hasi**: 00:28:20. **Bukatu**: 00:31:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:
Hamabost urterekin hasi zen Juaristi Hermanos lantegian. Tornero ikasi zuen. Gero Danok Bat-era pasatu zen. Kooperatiba honen leku-aldatzeak. Juaristin egiten zituzten produktuak. Lantegi hori itxi egin zen.

17. Kurutzetara erromeria

- **Erref**: EGB-049/023
- **Iraupena**: 0:03:04. **Hasi**: 00:33:22. **Bukatu**: 00:36:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Erromeria handia egiten zen jaiero Kurutzetan, Elgoibartik bost km-ra, Azkarate ondoan. Pezeta bi ordaindu behar zen soinujoleari ordaintzeko. Batzen zena soinujolearentzat zen; gero tabernariak afaria ordaintzen zion, eta ardo botila ere bai soinua jotzen ziharduen bitartean. Basokada ardoak zerbitzatzen ziren orduan.

Transkripzioa

- Gazte denporan edo mutil denporan edo erromerixak egoten zien hamen Elgoibarren?
- Kurutzetara juten giñan.
- Nora?
- Kurutzetara.
- Nun dao hori?
- Kurutzeta? Ba, Axkoittiko karreteria hartu ta “a cinco kilómetros” hamendik.
- Elgoibar barruen dao edo, edo Azkoittin dao?
- Ez, Elgoibar, Elgoibar. Axkoittixa Azkaratetik haruz dao. Elgoibar.
- Kurutzeta?
- Kurutzeta. Hara juten giñan erromerixara.
- Baiña hori zer da? auzo bat, eliza bat edo...
- Ezer ez. Taberna bat.
- Taberna bat.
- Taberna bat. Kamiñu hegalian taberna bat. Ta gero zeukan plazatxo bat, hola ataixan, plaza ta kamiñu, ta trafikorik ixa bat'e ez zauan ta jendia dantzan ta kriston erromerixak eitten zian.
- Ta hori zer zan, jaieroko gauzia? Edo...
- Jaikua, jaikua. Jaixan bakarrikan. Ta orduan pezeta bi kobratzen zan dantzia.
- Dantzia.
- Bai.
- Baiña neskak ez zeben pagau bihar, ezta?
- Ez, neskak ez. Gizonezkuak pezeta bi pagatzen zaban dantzia ta iluntzi guztia libre, pare bat, hiru bat ordu dantzarako.
- Ze ibiltzen ziñain papeltxua ifinitta? Edo...
- Bai, bai, bai. Papeltxua hamen sartzen zan, pezeta bi kobrau mutilleri ta hamen sartu papeltxua ta, ba, jakitzeko zeiñi kobrau dozun. Bestela, han igual dantzan eingo zeben hogeta hamar edo berrogei mutillek eta ipintzen ez bozu zeoze, ba, ez dakizu.
- Eta diru hori ze izaten zan soiñujoliantzako?
- Soiñujoilliantzako. Bai. Soiñojoillientzako izeten zan hori. Gure aittak´e joten zaban han soiñua, ta beste hamengo gizon batek...
- A! Zuen aitta be faten zan hara?
- Baitta, juten zan gure aitta ere. Bai, hamengo batek, Kataolatza esaten ziuen hamen bizi zan batek joten zaban. Harek zakan fijo haura hartuta. Batzen zabana berantzako ta gero tabernarixak afari bat ematen zion. Ta soiñu joteko denporan botilla bat ardao.
- A koño!
- Hori zakan, haren sueldua hori zan.
- Ura ez, ardao botillia...
- Ura ez, ura ez, ardao botillia. Ta ardao botillia, soiñu joteko denporan ardao botillia. Hiru bat ordu itten zittuan. Ta ardao botillia ta gero handik jaikitzen zanian, jun gora ta afari bat ematen zion etxekoandriak hari. Ta batutako dirua harentzako, soiñojoilliantzako.
- Tabernarixak be...
- Tabernarixak jendia ta mobimentua. Ta han orduan txikitua ez zan eraten, basokadia etaratzen zan. “Etaraizu baso bat ardao”. Koskadun baso haundi horrek. “Etaraizu baso bat”. Da! Ta hiru-lau lagunek handik itten zeben tragua. Oin bakoitzak bere txikitua eraten da, baiña orduan ez! Han ez zeuan txikitorik artietan.
- Orduen, baso ardaua atara eta bertatik bi-hiru-lau lagunek?
- Bai, bai. Bi-hiru lagun badaude, danak trago bana handittikan. Oin ez, oin

txikitu...
- Basua garbiketan lan gitxiago.
- A bueno. Baiña txikitua garbixaua da. Hiru lagunek, hiru lagunek leku batetik baiño, baiña orduan hala zan. Han etara, “Etara basokada bat!” Ta jende asko egoten zan.

18. Madariagan dantza lotua debekatuta

- **Erref**: EGB-049/024
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 00:36:26. **Bukatu**: 00:37:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Madarixan (Madariaga, Azkoitia partea) debekatuta zegoen dantza lotua, eta hango jendea Kurutzetara etortzen zen. Kurutzetan ezagutu zuen emaztea izango zena.

Transkripzioa
- Ta beste gauza bat esango dizut, Madarixan agarraua prohibiduta. Handikan hiru kilometrora, Madarixara, han agarraua prohibiduta. Ta handik jendia horra dantzara.
- Hor libre zan?
- Bai ba!
- Ta Madarixa zer da, beste auzo bat?
- Madarixa goratxuauan beste ermitta bat. Frontoia ta taberna ta, beste ermitta bat Madarixa.
- Eta han be egoten zien erromerixak?
- Bai, baiña han libria bakarrikan ta hamen agarraua. Ta jendia agarraura etortzen zan.
- Baltziuan.
- Honbre! Neska gazte edarrari helduta ein edo soltian ein, aldia dao.
- Hola ezautu zeben zuk zeure andria?
- Bai, haintxe, haintxe!
- Kurutzetan?
- Haintxe bai. Ni, honen basarrixa dao hamendik Kurutzetara bidien erdixen, kamiñuan erdixen dao honen basarrixa. Basarrikua da hau. Ta hara juten nitzan ta hartzen naban hau ta juten giñan hara ta merixenda bat eitten genduan ta dantzan eitten genduan ta han pasatzen genduan jaixa. Egualdi onakin behintzat.
- Ia ia. Oseake, Kurutzetako erromerixara jaiero.
- Jaiero, bai.

19. Aita soinua jotzen Kurutzetan

- **Erref**: EGB-049/026
- **Iraupena**: 0:01:35. **Hasi**: 00:39:25. **Bukatu**: 00:41:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Plazan bandak jotzen zuen baina eurek nahiago zuten Kurutzetako erromeria. Aitak sarri jo ohi zuen soinua. Hainbat soinujole pasatu zen handik. Jose "Garagartza" esaten zioten aitari, baserriaren izenagatik.

Transkripzioa
- Eta hamen, plazan, bandia edo zera egoten zan?
- Bai, hamengua bandia baiña guri gehixao gustatzen zitzakun haura, soiñu txikixa ta, zeraua, enteniu be gehixao haura hau baiño ta. Gero, ba, geure aitta be juten zan ta... Ibili zien Patxo soiñojoillia, Goikon mutillak ere bai, Katalotza ere bai, gure aitta ere bai. Mordua pasau zan han, e? Soiñojoille mordua. Batzuk, ba, fallatzen zebenian, ba, beste bati diarra: “Hi! Mesedez nere lekua kubridik ezin neike etorri ta”. Orduan gure aittari-ta ez [zixuen], haura pixkat zahartxuaua zan ta. Soiñua be zahartxuaua zaukan.
- Barrixa galduta...
- Berrixa harrapau ein ziuen ta!
- Zure aittak baeuken ezizenik? Bere izena zela zan?
- Jose Leiaristi Arrieta.
- Eta esan dozu bestia, Kata...
- Katalotza, Katalotza beste bat.
- Holako ezizenik ez eukan zure aittak?
- Ez. Gure aitta, `Garagartza´ esaten ziuen. Basarrixan... etxian izena zan Garagartza. San Lorentzo balleko Garagartza ta gure aittari esaten ziuen Jose `Gartza´, Jose `Garaartza´ esaten ziuen gure aittari. Jose Leiaristi iñok ere ez. Jose, Jose `Garaartza´ zan gure aittan izena.
- Lazaro `Itturri´...
- Hori Lazaro `Itturri¨ bezela da, Lazaro Untzueta da baiña Lazaro `Itturri´. Izen zan. Baiña holaxe dia. Gure aittak´e zaban Jose `Garaartza´, basarrixan izena esaten ziueben. Bai, holaxe dia.

20. Esne-behi onak emaztearen baserrian

- **Erref**: EGB-049/029
- **Iraupena**: 0:01:48. **Hasi**: 00:42:23. **Bukatu**: 00:44:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Orain ez dago proba-tokirik Elgoibarren. Berdura plazaren aurrean egiten dira probak herriko jaietan. Emaztearen etxean baziren idiak eta behiak. Egunean 500 litro ateratzen zituzten.

Transkripzioa
- Hemen idi probarik eta, garai baten eitten zien, ezta?
- Bai, bai, bai. Ta probatokixa egon zan hamen. Gaur ez dao, baiña probatokixa egon zan.
- Harrixa hor dao oindiok.
- E?
- Harrixa hor dauela oindiok.

- Harrixa bai, harrixa han ere bai beste bat [Elgoibarko] berdura plaza aurrian ere badao beste bat, baiña hamen oin probatokirik ez dao. Oin ferixa egunian edo San Bartolome perixia edo Gabon perixia edo holako egun batzutan eitten dittue probak han berdura plaza aurrian galtzadia dao ta han botatzen debe letxeria, markatzen debe ta haintxe eitten dittue giltza batzuk. Ostien ez dao, profesional plaza bat ez dao.
- Zuek etxien idirik eukitzen zebein?
- Idixak? Ez, behixak. Basarrixan behixak. Gero honen etxien bai, honen etxien idixak eta zortzi bat behi onak, e? Egunian bostehun litro esne etaratzen denpora askuan egoten zien honek.
- Kontxo!
- Bai.
- Ta nora eruaten zeben?
- Hamen partidu. Andria etorri goizian kalera ta hamen eguardira artekua... lan txakurra da hori, e? Esne partitzen. Ta hamen esnia, harek danak esnia partidu ta eukitzen zittuen zortzi bat behi ta erosten zebenian beti hogeta hamar litrotik gorako behixa erosi, handik behera ez. Handik gorakuak hiretzat erdixa lagatzen jok, erdixa jaten jok pentsutan ta beste erdixa hiretzat lagatzen jok. Baiña honek hogei ta hamasei ta honek bajuok, honek, honek ez dittuk aillegatzen. Pentsuan preziua dauka horrek. Horrek gasturako lain eitten juek.
- Osea, gutxienez hogeta hamar litro.
- Hogeta hamar litro. Ta harek eukitzen zittuan zortzi behi bata baiño bestia edarrauak ta bostehun litro egunian, da-da-da... Honen anaixak.

21. Txerrama batek 17 txerrikume

- **Erref**: EGB-049/031
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:44:41. **Bukatu**: 00:45:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Txerri batek 17 ume egin zituen. 14 ume hazi zituen amak, eta beste hirurak auzoko andre batek biberoiaz.

Transkripzioa
- Ta oindiok iñok ezautu ez dabana, txarri batek hamazazpi ume in zittuan han. Ez dabala iñok ezautu hori? Hori Sansonguan.
- Hamazazpi.
- Hamazazpi ume txarri batek.
- Kabittia be tripan.
- E?
- Kabittia be tripan.
- Ta hazi... hazi ta, hazi ezin. Hamalau titi dakaz txarrixak ta hamazazpi ume... Hiru sobrau zian ta Errieingo andriai eman ziuen, amistadia zauken ta. "Hi, nahi badon /nahibon/, bestela akabau ein bihar jittunau ta". "Ez, ekarri! Nik biberoiakin" ta biberoiakin primerakuak hasi zittuan harek.
- Hiru txarrikuma?
- Hiru. Ta hamalau hasi zittuan berak txarrixak.
- Amiak.

- Amiak.
- Jo, paliza edarra, ezta?
- Honbre!
- Amientzako hori...
- Bai. Ta, ba, euki zittuen txarrixak...
- Titi danak okupauta.
- Euki zi... Bai, danak okupauta ta agudo dabillena nausi. Agudo dabillenak bultza ein ta bestiana igual. Txarrikumia politta da, e?

22. Zinera eta neska-laguntzera

- **Erref**: EGB-049/033
- **Iraupena**: 0:00:54. **Hasi**: 00:47:52. **Bukatu**: 00:48:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:
Zinera ere joaten zen andregaiarekin. Gero neska-laguntza baserrira, hiru kilometroko bidean. Eta Kurutzetara joaten zirenean, hamar kilometro joan eta etorri

23. Lambretta-n neskaren baserrira

- **Erref**: EGB-049/034
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:48:46. **Bukatu**: 00:49:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak

Laburpena:
Erabilitako Lambretta bat erosi zuen anaiaren bidez. Harekin joaten zen andregaiarengana. Kurutzetako erromeriara, berriz, oinez joaten zen neskari besotik helduta.

24. Festa bai baina beti erretiro ona

- **Erref**: EGB-049/036
- **Iraupena**: 0:01:26. **Hasi**: 00:51:03. **Bukatu**: 00:52:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Kaletar zein baserritar, denetik elkartzen zen Kurutzetan. Hainbat auzotan egiten zen erromeria. Eibarrera ere joaten ziren inoiz. Dena dela, beti erretiro ona.

25. Eibar-Elgoibar futbol partidak

- **Erref**: EGB-049/037
- **Iraupena**: 0:01:43. **Hasi**: 00:52:29. **Bukatu**: 00:54:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Futbola
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:
Eibar-Elgoibar futbol partidek jendetza handia erakartzen zuen. Oinez joaten zen jendea herri batetik bestera. "Futbol gogorra eta tema handia". Elgoibartarrek indartsu kantatzen zuten: "Eibarren diru asko, jendia ugari/ baiña ezin irabazi, elgoibartarreri". Lehen erraz ibiltzen ziren oinez batetik bestera.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-09

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com